

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cum uxore alterius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Anglia, & fere tota Italia, jus commune Casareum: non vigere, dicit Bartol. à S. Fausto in Speculo Confess. d. 32. q. 5. num. 5.) tamen jure hoc posito, non tenetur siquidem, quod sit circulo illo, (ut nimirum prius solvat, & deinde per Judicem repetat) potest per se facere, cum moraliter idem sit; multo magis, si in judicio, ex defectu probationis, timeatur vel mora magna, vel negatio Justitiæ. Neque dicas, hæc est poena; ergo debetur post sententiam: nam respondeo ita quidem esse: tamen, cum retinere eam ante, vel accipere post sententiam, re ipsa æquivalent, non est injustitia alterutrum modum eligere. Aliter respondet alij.

Quod si quis forte juravit se solviturum, tenetur solvere ob reverentiam juramenti: licet possit deinde repetere. At si etiam juravit non repetere, nec repetere posse ante absolutionem juramenti, dictum est *suprà lib. 3. in decalogum, cap. 2. §. 5. à n. 6.*

12. Carolus V. pro Regnis Hispaniæ tulit legem prohibentem ludere credito, etiam ludis alioqui permisis, & insuper irritas, & nullas effecit quascunque promissiones, & obligationes; ex quo fit, ut intra Hispaniam, etiam in ludis permisis non teneatur quis solvere, quod credito perdidit: cum ex Jure communi solum non teneatur in prohibitis.

Petes: Si uterque ludens renuntiet legi concedenti, cedatque Juri suo, poteritne alteruter non solvere, & solutum repetere? Respondeo, si non intercessit juramentum, potest, quia huic juri factio in favorem boni communis credere nullus valet; si intercessit juramentum, videndum est, An juramentum contra leges positivas obliget, de qua re nos fusè in superioribus *lib. 3. cap. 2. §. 5. à 39. disputavimus.*

13. Dicendum est tertio: Si quis, cum luserit credito, solvat id, quod amisit, posse victorem illud justè retinere. Ratio est, quia lex solum concedit posse repeti, non verò non posse retineri; ita Molin. *loc. cit. q. 8.* & saltem ita consuetudo optima legum interpretes explicuit. Colonar quod dixi *num. 9.*

Ludere cum animo non solvendi, vel non solvendi nunc

14. Si quis sive credito, sive numeratà pecunià animo non solvendi ludat, atque id alter ignoscit, nõ potest retinere quod lucratur. Ratio est, quia contractus fuit inæqualis alterum decipiendo: Suppono enim collusorem similem animum non habuisse. Si quis ludat animo non solvendi nunc, colliges ex dicendis *max num. 17.*

Vincere plus, quam arrisere.

15. Si ludatur pecunià numeratà. Quæri potest, An alter vincere plus, quam habeat, possit; v. g. habet quis solum quatuor, poteritne sine injustitia vincere octo, vel plus. Respondeo uno jactu, & cum una persona non potest, quia contractus non esset æqualis, si solum potest perdere quatuor, sed vult vincere octo. Lege *Sot. in 4. q. 5. art. 2. Arag. 2. 2. q. 32. art. 7. Alcozer. tract. de Ludo, c. 16. aliisque.*

16. Dixi (cum una persona) siquidem quando sunt plures colludentes, v. g. sex, & singuli ponunt, v. g. quatuor, poterit victor uno jactu vincere viginti à quinque suis collusoribus.

Dixi item (uno jactu) nam in toto ludo, distingui solet (id debent docere Sanchez, Lopez, Beia, Toler, alique cit. à Diana *parte 1. tractatu 8. resolut. 67.* dum aiunt, posse vinci plus, quam quis potest perdere.) Si enim tu fingas habere multum pecuniæ, decipiasque alium, qui putat te habere multos nummos, teneris restituere illud plus, quod lucratus es. At verò si nihil fingas, non teneris. Ratio est, quia in priorè casu tu illum fallis, in posteriore ipse se decipit. Verùm,

cur eadem distinctio adhibita non est, quando de uno jactu?

17. Expediuntur igitur dic id, de quo disputatum praxi ratò contingere. Nam quamvis lusor non sit actu nisi, v. g. quatuor, habet tamen potentia, cum sit regulariter ab alio sibi mutare, atque adeo potest credito (sed absit feaus nolendi deinde solvere) enim pacto clarè esse injustus contractus, ut dictum *num. 15.*

Neque obstat pactum fuisse de ludendo numeratà pecunià. Non obstat, inquam, nisi re vera sim de pecunià propria non habent, quam collusoribus, & cumque colludenti sincerè solviturus, non est unde judicet pactum graviter infringere. Quæ deinde, etiam videtur vera in ludente pecunià propria nulla, sed cum animo, ut si perdat, sincerè solviturus propediem sit.

Ludere cum his, qui alienare nequeunt.

18. Qui cum his ludat, & peccat, & restituere tenetur, quod lucratur. Rursus ij, qui nequeunt alienare pecuniã propriam non habent, quam collusoribus, & cumque colludenti sincerè solviturus, non est unde judicet pactum graviter infringere. Quæ deinde, etiam videtur vera in ludente pecuniã propria nulla, sed cum animo, ut si perdat, sincerè solviturus propediem sit.

Ratio hujus dicti posterioris est, quia non in contractum æqualem, dum vincere voluerunt, sed potest non potuerunt. Ratio prioris est, quia acceptam rem alicui invito domino. Excipe, nisi collusor illud alienare non posse, illum esse, verbi gratia, si familiam carentem pecuniã: tunc enim restituere solvens non tenetur, quod vincit, quia collusor scienti, & volenti nulla facta est injuria. Ita Sarr. Henriquez, Azor. Bonacina apud Dianam *parte 1. tractatu 8. resolut. 67.*

Jam percurramus singulos, qui alienare nequeunt. Filius familias, quid possit in ludis expendere, dictum *superius est, & unum tangam max num. 7.*

19. Vxor potest perdere: Primò bona parafamilias. Secundò, ea, quorum habet liberam administrationem. Tertio, quæ vir tacitè, vel expressè concessit tacitè autem concedere censetur ea, quæ similes mores ejusdem conditionis solent ludo apponere, vel alios usus pro suo arbitrio consumere, ut *superius cap. 2. §. 3. diximus.*

20. Maritus, inficia, nolentèque uxore, ea exponere ludo potest, quæ sunt liberè sua: Quare, quamvis ratio peccet, etiam in his exponendis peccato committitur charitatem, & familiæ, si propter ludam vis videri necessitas debeat: tamen colludentes si vincunt, non obligabuntur ad restitutionem, quia à potestate habere pecuniã accipiunt. Quæ verò ad uxore peritiam ludo committitur, ea invitè, maritum nõ posse, nimirum manifestum, de quibus bonis dictum est factis, *dicto cap. 2. §. 3.*

21. Servus potest ludo exponere, peculium, id est, quæ sub suo pleno dominio sunt: quæ autem sunt ejusmodi, vide *superius dicto cap. 2. §. 1.*

22. Quid de famulo qui ludo pecuniis, quas depositas apud se habet domini sui? Idem quare de depositario non famulo.

Respondeo, vel de peccato interrogas, vel de obligatione restitutionis.

23. Si de primo, peccat quando dominus esset graviter invitatus, quia injuria est te re mea velle uti, meo pugnante. Quoniam verò, quando nullum damnum venit domino (ut si famulus promptus est in reddendo deposito, ubi primum dominus illud poposcerit) non est gravis rationabiliter injuria, ideo tunc erit à peccato exemptus mortali depositarius excusandus. Idem certe concedi famulo, si is pari promptitudine reddenda, immo tulo domini damno, negotietur pecuniã ejusdem apud se depositam applicando sibi lucrum. Ita Sot. alij apud Rebell. *1. parti. q. 4. n. 22.*